

תוכן עניינים

הקדמה לספר (מהדורה ראשונה) מאת כב' השופט ניצן	
סילמן - שופט בית-המשפט המחוזי חיפה	1
פתח דבר	3
שער א': הסתלקות - סעיף 6 לחוק	5
פרק א': מבוא	5
פרק ב': ההלכה הפסוקה	7
שער ב': עסקאות בירושה עתידה - סעיף 8 לחוק הירושה	9
פרק א': מבוא	9
פרק ב': ההלכה הפסוקה	11
שער ג': צוואות הדדיות - סעיף 8א לחוק	17
פרק א': מבוא	17
פרק ב': ההלכה הפסוקה	21
שער ד': צוואה בעדים - סעיף 20 לחוק הירושה	35
פרק א': הדין	35
פרק ב': ההלכה הפסוקה	37
שער ה': צוואה בפני רשות - סעיף 22 לחוק הירושה	47
פרק א': מבוא	47
פרק ב': ההלכה הפסוקה	51
שער ו': פגמים בצוואה - סעיף 25 לחוק הירושה	71
פרק א': מבוא	71
פרק ב': ההלכה הפסוקה	73
שער ז': כשרות לצוות - סעיף 26 לחוק הירושה	93
פרק א': מבוא	93
פרק ב': ההלכה הפסוקה	95
שער ח': הצוואה מעשה אישי - סעיף 28 לחוק הירושה	127
פרק א': מבוא	127
פרק ב': ההלכה הפסוקה	129
שער ט': השפעה בלתי-הוגנת - סעיף 30 לחוק הירושה	137
פרק א': מבוא	137

פרק ב': ההלכה הפסוקה	139
1. בית-המשפט הוסיף וקבע כי הצוואה נעשתה מחמת השפעה בלתי-הוגנת. בהקשר זה נקבע, בין היתר, כי בכל הנוגע לצרכים פיזיים ורפואיים מהותיים, המנוחה היתה תלויה "כמעט לחלוטין" במבקש, הן סובייקטיבית הן אובייקטיבית; כי המנוחה היתה תלויה במבקש במישור הנפשי וכי לפי תפיסתה הסובייקטיבית, היא חשה ש"בלעדיו היא אבודה".	139
2. ארבעה מבחני עזר לצורך בחינת הוכחת הטענה בדבר השפעה בלתי-הוגנת: תלות ועצמאות, תלות וסיוע, היקף הקשרים שקיים המנוח עם אחרים, נסיבות עריכת הצוואה ומידת מעורבות הנהנה בעריכתה.	143
שער י': צוואה לטובת עדים וכו' - סעיף 35 לחוק הירושה	145...
פרק א': מבוא	145
פרק ב': ההלכה הפסוקה	147
1. הוראת סעיף 35 לחוק הירושה קובעת חזקה חלוטה לפיה מעת שנהנה ערך את הצוואה בה הוא נהנה או היה מעורב בדרך אחרת בעריכתה הרי שמתקיימת השפעה בלתי-הוגנת על המצווה.	147
2. הוראת סעיף 35 לחוק הירושה מניחה ללא כל אפשרות ערעור את קיומה של השפעה בלתי-הוגנת, לפיכך גם אם הוכח הלכה למעשה כי לא היתה כל השפעה בלתי-הוגנת אין בכך ולא כלום.	149
3. על-מנת שניתן יהיה לקיים צוואה, יש לוודא בראש ובראשונה שהמצווה הבין את הצוואה שהוא חתם עליה. במקרה דנן אין מחלוקת שהמנוח לא ידע קרוא וכתוב בעברית. לכאורה, אם המנוח הבין עברית באופן מספק וטוב, לא היה כל צורך לתרגם לו את הצוואה לפרסית. אולם, באישור העדים נאמר כי המנוח חתם עליה "לאחר שהצוואה הוקראה בפניו ותורגמה לו לפרסית, הבין אותה והסכים לתוכנה". מנוסח זה ברור שעל-מנת שהמנוח יוכל להבין את הצוואה, הוא נזקק לתרגום לפרסית שהיא השפה שבה שלט היטב. אחרת, אם המנוח שלט היטב גם בעברית וניתן היה להקריא לו את הצוואה, מדוע היה צורך לתרגם עבורו את הצוואה לפרסית.	160
4. סעיף 35 לחוק הירושה יוצא מנקודת הנחה כי במצב כזה היתה השפעה בלתי-הוגנת, ועל-כן הפסיקה נטתה לפרש את הסעיף באופן מצומצם. תכליתה של הוראה זו כי צוואה תיפסל בנסיבות בהן יעלה החשש כי השתתפותו של הנהנה מעלה את החשש להשפעה בלתי-הוגנת בעריכת הצוואה.	171
5. יש לדקדק ביישום סעיף 35 לחוק הירושה בגדרי השכל הישר ונסיון החיים.	171

6. ההנחה העומדת בבסיס הוראת סעיף זה היא כי רואים את מי שפעל באופן כאמור כאילו השפיע בצורה כזו או אחרת על גמירות דעתו של המצווה. עם-זאת, משום חומרת תוצאות ההוראה, היא זכתה לפרשנות מצמצמת.....	177
7. אצל הלקוי או המוחלש בדעתו, המימד הרגיל האובייקטיבי של גמירות הדעת, אינו בהכרח הוכחה על גמירת הדעת, במיוחד כאשר מדובר בלקוי בדעתו, עלול להיווצר מצב שבו הגילוי החיצוני המתבטא בחתימה על מסמך אשר נראה על-פי אמת-מידה אובייקטיבית, כמשקף את רצונו של המעניק, אינו מספיק כדי לבטא הצהרה של כוונה. בנסיבות שבהן המצהיר לקוי בדעתו, נחלשת ההנחה המבוססת על ניסיון החיים כי יש בחתימה משום הצהרה ברורה של כוונה.....	194
8. כאן המקום לומר כי תיעוד חתימה על צוואה בסרטון היא אמצעי מצויין לשקף רצון המנוח והמצב בו היה נתון בעת עריכת הצוואה. ראוי לאמץ דרך זו בכל מקרה בו הדבר ניתן. מאז פרצה הקורונה לחיינו נגישותם של אמצעי תיעוד עלתה משמעותית ואין סיבה שלא לעשות בהם שימוש, תוך שמירת הסרטון בפרטיות במשרדו של עורך-הדין באופן מוגן.....	195
שער י"א: יורש במקום יורש - יורש אחר יורש - סעיפים 41 ו-42 לחוק הירושה	209
פרק א': מבוא.....	209
פרק ב': ההלכה הפסוקה.....	211
שער י"ב: פירוש הצוואה - סעיף 54 לחוק הירושה	221
פרק א': מבוא.....	221
פרק ב': ההלכה הפסוקה.....	223
שער י"ג: מעין צוואה - סעיף 55 לחוק הירושה	225
פרק א': מבוא.....	225
פרק ב': ההלכה הפסוקה.....	227
שער י"ד: הגשת התנגדויות - סעיף 67 לחוק הירושה	229
פרק א': מבוא.....	229
פרק ב': ההלכה הפסוקה.....	231
שער ט"ו: שינויים לאחר מות המוריש - תיקון וביטול של צו ירושה ושל צו קיום - סעיפים 70 ו-72 לחוק הירושה	233
פרק א': מבוא.....	233
פרק ב': ההלכה הפסוקה.....	235
שער ט"ז: מנהל עזבון הוראת המוריש - סעיף 81 לחוק הירושה	237
פרק א': מבוא.....	237

239.....	פרק ב': ההלכה הפסוקה
241.....	שער י"ז: עניינים שונים
241.....	פרק א': זרעו של קטין
243.....	פרק ב': ביטול צוואה
243.....	1. ביטול צוואה שהופקדה אצל הרשם לענייני ירושה
244.....	2. ביטול צוואה מחמת שהיא "נשתכחה"
257.....	פרק ג': כספי פנסיה כחלק מהעזבון
259.....	פרק ד': כספי פיקדון שבחשבון משותף למנוח ולירש
	שער י"ח: הסכם שכר-טרחה - דוגמאות כתבי טענות - דוגמא
269.....	לצוואה הדדית
269.....	פרק א': דוגמא להסכם שכר-טרחה
273.....	פרק ב': דוגמא לצוואה הדדית
283.....	פרק ג': בקשה לביטול צו קיום צוואה
303.....	פרק ד': בקשה למתן צו להמצאת מסמכים - בנק